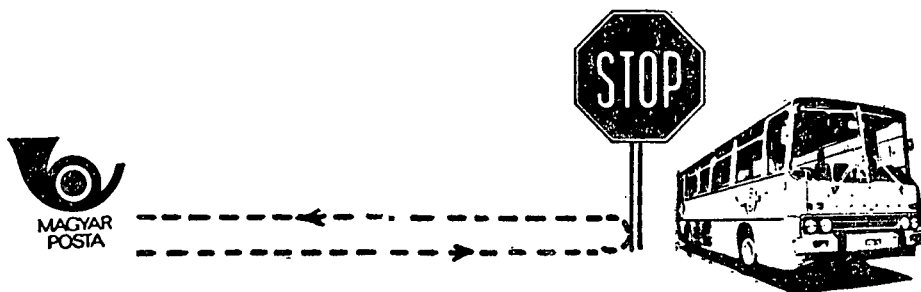

azzal visszafordult, így a szokásoshoz képest 10 perccel előbb érkezett a postához.

Hány perccel érkezett korábban a szokásosnál ezen a napon az autóbusz?

TEGYÜK FEL, hogy a postás és az utas az Állj! Elsőbbségadás kötelező (STOP) jelzőtáblával védett útkereszteződésnél találkozott.

A szokásoshoz képest miért ért 10 perccel előbb vissza a postára a postás?

.....
A postás mennyi idő alatt tette volna meg az utat a STOP-tábla és az autóbusz-megálló között? perc.

A postás mennyi idő alatt tette volna meg az utat az autóbusz-megálló és a STOP-tábla között? perc.

TEGYÜK FEL, hogy az autóbusz éppen akkor érkezik, amikor a postás a STOP-táblához érkezik. Ebben az esetben mennyivel érkezett volna korábban a szokásosnál az autóbusz? perc.

DE NEM EKKOR JÖTT! Ehhez az időponthoz viszonyítva már perce megérkezett az autóbusz.

Tehát a szokásoshoz képest perccel érkezett korábban az autóbusz.

BÍRÓ ÉVA
Vásárosnamény

A hazaszeretet szép tettek forrása

OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRA A 4. OSZTÁLYBAN

A nevelés egységes folyamat, alapelvei a nevelőtevékenységben szorosan összefüggnek, egymással kölcsönhatásban valósulnak meg. Az alapelvek megvalósítására az általános iskola minden tantárgya gazdag lehetőséget nyújt. A hazafias nevelés egyik tantárgytól sem különül el, a tantervi anyaggal szerves kapcsolatban van, abból adódik, s azt alapozza meg.

A hazafiságon hazaszeretetet értünk, ez a szó a fogalom érzelmi oldalát emeli ki.

A szocialista hazafiság jelenti: a szülőföld szeretetét, a dolgozó nép szeretetét és tiszteletét, kultúránk, haladó hagyományaink, nyelvünk megbecsülését, népművésze-

tünk ápolását, nemzeti büszkeséget — a múlt és a jelen helytállására vonatkoztatva —, a szocialista társadalmi rendszer védelmét, erősítését és fejlesztését, nemzetköziséget. A szocialista hazafiság ismereteken alapul, melyekhez érzelmek fűződnek, majd tettekben jut kifejezésre. Ezekből következnek a szocialista hazafiságra nevelés feladatai: — a szocialista hazafiság gondolati tartalmának kialakítása, — a hazafias érzelmek fejlesztése, — a hazafias tettek és magatartás készségeinek, szokásainak kialakítása és fejlesztése.

A hazafias nevelés eredményét a szülők, az iskola, az iskolán kívüli nevelési tényezők tervszerű összehatása biztosíthatja. A tervszerűen szervezett nevelés legfőbb tényezője az iskola.

A hazaszeretetre való nevelés lehetőségeit egy osztályfőnöki óra anyagához kapcsolódóan mutatom be. Ezt az órát a „Szülőföldünk, hazánk, helyünk a világban” című témakörben tartottam 4. osztályban.

3. osztályban a témában szűkebb hazánkat, Vásárosnaményt és környékét ismerjük meg, mutattuk be szülőföldünkhöz kapcsolódó sok élménnyel.

A tanulók bemutatták a lakóhely természeti szépségeit, beszélgettünk a múlt emlékeiről, a jelen eredményeiről. A gyerekek megfogalmazták: mit jelent számukra a lakóhely, a szülőföld, az anyanyelv szeretete, s azt, hogy mit tehetnek ezek értékeinek megóvása érdekében.

4. osztályban az óra megszervezésében, felépítésében főként a tanulók élményeire alapoztam. A gyerekek többsége a szülőkkel már nagyon sok helyen járt az országban. Több közös kirándulást mi is szerveztünk: Debrecen, Nyíregyháza, Tokaj, Sárospatak, Boldogkőváralja, Szatmár-Bereg. Az egyes tantárgyak tananyaga révén bővült földrajzi, történelmi ismeretük. Órámon igyekeztem kibővíteni ismereteiket, illetve a fogalmak tartalmát elmélyíteni.

Téma: Szülőföldünk, hazánk helye a világban.

Tananyag: Magyarország az én hazám.

A tanítási óra feladatai:

- Erkölcsi tudatformálás: aki szereti hazáját, igyekszik megismerni múltját, jelenét, hogy el tudja képzelni jövőjét.
- Erkölcsi magatartásformálás: kiszobostettek a hazáért.

Tanulói tevékenység: Egy-egy tájegység bemutatása kirándulási élmények, könyvek-ből, versekből szerzett ismeretek alapján. Tablókészítés: túraútvonal összeállítása. Népi hagyományok, játékok bemutatása.

Szemléltetés: Magyarország domborzati térképe. Szabolcs-Szatmár megye térképe. Diákképzés a 3. és 4. oszt. környezeti sorozatból, s a városunkról készítették. Újságcikkek, versek, dalok. Gyárak termékeinek bemutatása. Népművészeti alkotások: keresztszemek, szőttek, cserépedények, fafaragások. A tájegységekről, megyékről kiadott könyvek, térképek.

Felhasznált irodalom: Nevelés és oktatás terve. Osztályfőnöki kézikönyv ált. iskola 1—4. osztály.

Antalfy Gyula: Édes hazánk.

Halász Zoltán: Magyarország.

Mesterházi Lajos: Budapest.

Makoldi Mihályné: Szülőföldünk Budapest.

Egri Margit—Markovits Ferenc: Országház.

Merényi József: Szülőföldünk Észak-Magyarország.

Mező András: Találkozás Bereggel.

Szabolcs-Szatmár (Magyarország megyéi sorozat).

Nyíregyháza (megyei kiadvány).

Petőfi Sándor összes versei.

A világirodalom legszebb versei (Radnóti Miklós).

Váci Mihály: Értelmes terhek alatt.

AZ ÓRA MENETE

Motiváció: Hallgassátok meg Katona József Bánk bán című operájából a nagy ária 4 sorát Simándy József előadásában. (Hazám, hazám . . .)

(Közben diát vetitek be: Környezetismeret 3—4. osztály 31. sz., 42. sz., Budapesti képek: 5. sz., 13. sz.)

Célkitűzés: A mai órán hazánkról, Magyarországról, kisebb tájegységről Szabolcs-Szatmár megyéről és városunkról beszélgetünk.

Nyelvészeink a legszebb magyar szavak között emlegetik: a haza, anya és csillag szavakat.

I. Mit jelent számotokra a haza?

Tanulói vélemények meghallgatása.

— Hallgassuk meg, hogy határozták meg ezt a tudósok!

(Új Magyar Lexikon 3. kötet 227., 228. o.)

— Kikre gondolsz, ha ezt hallod: kék nyakkendő, kis dob?

— Mi jelképezi hazánkat a világban?

(Zászló, címer, Himnusz.)

— Mít érzel, ha hallod a Himnusz zenéjét?

(Meghallgatunk egy részletet.)

Tanulói tevékenység: helyes viselkedés zenehallgatás közben.

— A haza, az otthon sokféle érzést jelent számunkra. Hallgassátok meg Radnóti Miklós: Nem tudhatom című versének egy részletét. (A vers első 14 sora.)

— Hol helyezkedik el hazánk földrajzilag?

(Térkép előtt a tanuló megfogalmazza.)

II. Aki szereti hazáját, igyekszik megismerni

Mutassátok be hazánk tájait, ahol jártatok, jelöljétek egy-egy képeslapkivágással! (Vaktérképre rakják fel.)

— *1. csoport a Dunántúlt* mutatja be. Míg elfoglalják helyüket a térkép előtt, hallgassátok meg a „Dunántúli táncok” zenéjéből egy részletet.

A tanulók bemutatják a tájegység népművészetét, híres pásztorművészetét, fafaragásait, a maszkkészítést. Történelmi nevezetességeit, nagyjait.

Kisalföld—Alpokalja:

Nagycenk: Széchenyi István.

Fertőd: Esterházy-kastély.

Szigetköz madárvilága.

Győr bemutatása: A Radnóti Általános Iskola 4. a osztályától kapott tabló és a „Győr” város című kiadvány felhasználásával.

Szombathely: „Savária” romkert.

Kőszeg: Jurisics Miklós védte várát a törökök ellen.

Dunántúli-középhegység: Részei: Bakony, Vértes, Dunazug-hegység.

Balaton: földrajzi adatai, nevezetességei: Tihany, Füred, Badacsony, Zánka, Siófok. (Dia. Környezetismeret 3—4. osztály 41. sz.)

Velencei-hegység — Pákozdi az 1848-as szabadságharc első győztes csatájának helyszíne.

Dunántúli-dombság: Mohács 1526 — Történelmi emlékhely — busójárás.

Szigetvár: Zrínyi Miklós várkapitány védte.

Mecsek-hegység ásványkincsei.

Pécs: Zsolnay porcelángyár.

(A tájegységeket egy-egy tanuló mutatta be az előre összegyűjtött anyagok bemutatásaival.)

- 2. csoport: *Budapestet* mutatja be az első csoporthoz hasonlóan.
(Felhasználják Szabó Lőrinc: Kilátón Budapest fölött c. versét, Gellért-hegyen — Dutka Ákos verse.
(Diák: Budapesti képek 17. sz. Környezetismeret 3—4. osztály 1. sz. Budapesti képek 5. sz., 17. sz., 11. sz., 13. sz., 15. sz., 50. sz.)
Figyelmetekbe ajánlom Mesterházi Lajos: Budapest című könyvét.
- 3. csoport: *Az Északi-középhegység* vidékével ismertet meg bennünket.
(Amíg a csoport tagjai felsorakoznak a térkép előtt, Kodály Zoltán: Mátrai képek c. zenéjéből játszom be egy részletet.)
Herman Ottó vallomása a Bükk fájáról.
Kékes: hazánk legmagasabb pontja.
Borsodi medence — Miskolc.
Lillafüred: Környezetismeret 3—4. osztály 47. sz.
Aggtelek. (Dia. Környezetismeret 3—4. osztály 47. sz.)
Zempléni-hegység: Sárospatak, Boldogkőváralja, Tokaj: kilátó, tv-adó.
Eger — Dobó István — Dobó esküje: „A falak ereje nem a kőben van, hanem a védők lelkében.”
A Bodroghköz népművészete. Hollóháza, porcelángyár.
Hallgassatok meg egy részletet Kossuth Lajos leveléből, melyben a szülőföldjéről (Monok) vall. E levelét már a száműzetésből írta.
- 4. csoport: Petőfi Sándor: *Alföld* c. versével indítja a táj bemutatását. (3 versszak.) Tisza. Petőfi Sándor verse (részletek).
Az Alföld városai, népművészete, nevezetességei, történelmi eseményei, történelmi nagyjai.
Szeged, Ópusztaszer, Makó, Hódmezővásárhely, Debrecen, Hortobágy.
— Petőfi Sándor a szülőföld szeretetét több versében megfogalmazta. Hallgassatok meg a Szülőföldemen című verséből egy részletet.
- 5. csoport: *Bemutatja megyénket*.
Váci Mihály, megyénk szülötte így ír a tájról a „Gyalog szerettem volna jönni” című versében (részlet).
Szabolcs-Szatmár megye helye az országban földrajzilag. Nevezetességei, gyárai, városai.
Nyíregyháza: múzeum, könyvtár, főiskolák.
Vaja: úttörőtörténeti kiállítás.
Megyénk szülöttei: Esze Tamás, Kölcsey Ferenc, Móricz Zsigmond, Krúdy Gyula, Váci Mihály.
- 6. csoport *Vásárosnaménnyal* ismertet meg.
A város múltja, jelene, jövője.
Bereg központja, ipari üzemei a körzet dolgozóit is foglalkoztatják. (A gyárak termékeinek bemutatása.)
A vidék népművészeti alkotásainak megismerése.
Várnai Zseni verse a keresztszemesről.
Rákóczi Ferenc és Vásárosnamény kapcsolata — úttörőcsapat névadója.
Tisza-part — úttörőtábor.
Ismerkedés a város nevezetességeivel — riport a városról készült diaképek bemutatásával.
Találkozás Bereggel c. könyv bemutatása.

Túraajánlatok Beregbe, Szatmár-Beregbe.

— Hallgassátok meg, Burget Lajos újságíró hogyan vélekedik a tájról. (Kelet-Magyarországról.)

— Osváth Miklós akvarellje — városunk központja.

— Ha táborkba indulnál, s ajándékokkal szeretnél kedveskedni a pajtásoknak, mit tennél az úticsomagba, melyekről felismernék, hogy Szabolcs-Szatmárból érkeztek?

— Mit vinnél, ha városunkból indulnál?

(Bemutatják a tanulók válogatás alapján.)

A csoportok munkájának értékelése.

— Valamennyi csoport jutalma, hogy a Dancs Lajos főiskolai tanár által gyűjtött népi játékot mutatják be a „Kör-kör, ki játszik” című kiadványból.

III. *Ha elbagyjuk otthonunkat, visszavágyóduink*

Milyen érzéseket fejez ki ez a népdalfeldolgozás?

(Bartók Béla: Elindultam szép hazámból . . .)

— Éreztetek-e már ti is hasonlót?

— Kiről olvastatok, akit gyötört a honvágy, és úgy halt meg, hogy nem láthatta viszont hazáját? (II. Rákóczi Ferenc.)

IV. *Ti mit tesztek, mit tettetek a hazáért?*

Válaszok meghallgatása.

— Hallgassátok meg Juhász Ferenc: Kinek karja van című versét!

— Mikor vállaltátok, hogy ti is hűséges gyermekei lesztek a magyar hazának? Mit tettetek?

— Minden igaz magyar ember feladata: tanuljon képessége szerint, dolgozzon becsületesen, védje a hazát, soha ne hagyja el!

Váci Mihály szavait idézem. (Részlet a Sarkcsillagom! című versből.)

— Hazánk építése, fejlesztése természetesen csak békében lehetséges. Órizzétek legdrágább kincsünket, a békét!

Énekeljüek el közösen a Béke-dalt! (Gyere, új dal hangja kél.)

— A hazaszeretet szép tettek forrása, ösztönözzön benneteket a tanulásban, munkában. Legyetek mindig igaz hívei a hazának, ahogyan Vörösmarty Mihály írta a Szózat című versében! (Meghallgatás magnóról.)

V. *A következő óra anyagának előkészítése*

Kik azok, akik életüket áldozták hazánkért, a békéért?

(A csoportok munkájának előkészítése.)

